

Dobbeltmord i Thisted 1735

Af TORSTEN BALLE

*Sørgeligt skal karpen klinge
om et følt og grusomt mord,
som udi Banatets rige
er forøvet dette år.*

DEN slags viser om grufulde begivenheder har der altid været nogle, der godt kunne lide. Jo værre, jo bedre. Det var så dejlig tragisk. Næring for folks skjulte, blodtørstige fantasier, der havde trange kår i den jævne, fredelige hverdag.

I årene efter 1735 behøvede godtfolk i Thisted ikke at hente den søde uhygge i Banatet. Hvad der ikke var hændet inden for deres snævre horisont i umindelige tider, skete nu her for øjnene af dem i deres egen lille fredelige by.

Men hvis læserne nu venter - eller håber - at denne beretning om det gruelige mord skal blive rigtig bloddryppende, bliver de skuffet. I sagen er der andre ting, der historisk er mere interessante og derfor vil blive trukket frem.

Og efter denne ikke unødvendige digression - som Blicher siger - begynder da historien.

Den 13. juni 1735 stod Ole Nielsen Dommer i Nørregade og hans kone tidlig op, som folk gjorde dengang i den lyse sommertid. Ved 4-tiden gik han ud ad Nørregade, og da han var, kommet omtrent til de yderste huse, så han, at der lå en kvinde uden for Peder Skinnerups hus (nu Nørregade 50). Han gik derhen og så da, at kvinden lå død i en blodpøl, og at hun havde dybe knivstik og flænger i kroppen og halsen. Hen genkendte hende som Maren Jensdatter Vandet, en gammel pige, der sammen med en søster ejede og beboede en gård (nu Nørregade 44-48) ved siden af Peder Skinnerups.

Forfærdet kaldte han på sin kone, Karen Knudsdatter, og de gik sammen ind i de to søstres hus for at se, hvordan det stod til der. Det var modigt gjort, for det lå jo nær at tænke, at søsteren, Anne Vandet, enten havde lidt samme skæbne som Maren eller lå såret derinde og trængte til hjælp, og måske var voldsmanden derinde endnu. Det var han dog ikke, men Anne Vandet lå død på gulvet og var endnu værre tilredt end søsteren.

Ole Dommer og hans kone fik nu alarmeret folk, og der gik straks bud til byfogeden, Jørgen Christian Poulstrup, som jo også gjorde det ud for dommer og politimester. Han var imidlertid ikke hjemme på det tidspunkt, så det blev hans fuldmægtig, Laurits Schive, hører ved latinskolen, senere klokker, og byskriveren Lars Dalhoff, der foreløbig måtte tage sig af sagen, og de kom straks til stede.

Naturligvis var både de og de andre, der kom til, stærkt chokerede over den frygtelige ugering, men de gode embedsmænd tabte ikke fatningen. Lov og ret skulle ske fyldest, og hovedet holdes koldt. Der var meget, der skulle

gøres. Først skulle de døde synes, og sårene undersøges og beskrives. I et af Anne Vandets sår fandt man et afbrækket og bøjet blad af en kniv, og et andet brækket knivsblad lå på gulvet, så der havde nok stået en kamp mellem voldsmanden og de to gamle søstre. En kort undersøgelse af huset viste, at en væg var slået ind. Huset var naturligvis af bindingsværk, og det havde været en forholdsvis let sag at bryde gennem de klinede tavler. Et par kister var brækket op, og de to søstre, der vel som andre ældre folk har sovet let, var måske vågnet ved larmen. I den lyse sommernat kunne de nok have genkendt fyren, der var vokset op i et nabohus, og så var han i en meget farlig situation. De mange meningsløse sår og flænger tyder da også på, at der er gået panik i ham, så han har hugget vildt om sig med sine våben.

Mange minutter tog denne undersøgelse nok ikke. Man skulle jo have fat i morderen så hurtigt som muligt. Alligevel måtte man først lige se, hvad der var i huset. Der var i hast gået bud til nogle af søstrenes slægtninge, at de skulle møde straks, så de kunne bevidne, at alt gik ærligt og redeligt til. Der mødte da også snart en del mennesker op. Det viste sig siden, at de fleste slet ikke var arveberettiget, men det må de vel have troet eller håbet. De var allesammen bønder, og de blev hurtigt enige om, at dette her kunne de ikke følge med i, så de bad Peter Lübecker, senere byfoged i Thisted, om at repræsentere dem under sagen.

Så kunne man begynde at gå huset løseligt igennem. Rettens segl blev sat for døren til et lille kammer, vist det, der ellers kaldes buret og blev brugt til at gemme service i. Det kunne jo godt være værdifuldt og var let at fjerne. Der blev også sat segl for døren til loftet, hvor kornet lå, og for kister og skabe. Et lille skab blev dog lukket op, et hængeskab af den slags, som man plejede at gemme penge og værdipapirer i, før chatollerne blev almindelige. Man tænkte vel, at der kunne ligge rede penge i det, og dem var det bedst at få anbragt sikkert. Der lå da også over 70 rdl. i sølv, og det var mange penge dengang. Men hvis man er blevet overrasket over at finde så meget, må man næsten have tabt både næse og mund af forbavselse, da man fandt et jernbeslået pengeskab i sengen og fik det lukket op.

Skrinet var fyldt til randen af sølvpenge af alle slags, gamle og nye, store og små. Der var specier, kroner, kurantdalere, "nældeblade", "korsstykker", markstykker, 28-skillingsstykker og en mængde små sølvmønter. Det blev talt op, hvor mange stykker der var af hver slags, og de blev så taget i forvaring af byfogeden, som nu var kommet. Det besværlige arbejde med at regne ud, hvor meget det hele var værd i almindelig mønt, blev opsat til siden, men det viste sig da, at der var godt 526 rdl., en meget stor sum efter datidens forhold.

For den, der har gennemgået mange skifter fra den tid, virker de mange penge, ja, i det hele taget det, at der var rede penge i boet, noget overraskende. Det er nemlig meget sjældent, at skifterne omtaler rede penge mellem et dødsbos ejendele, selv når boet var et ret velhavende hjem. Det forhold er ganske vist noget mistænkeligt. Hvis der endda var nævnt nogle få dalere eller mark og skilling,

ville det have set mere troværdigt ud. Der nævnes jo tit småting, der vurderes til én eller nogle få skilling, så det, at der kun var en lille klat penge, kan ikke have spillet nogen rolle.

Man får da en mistanke om, at rede penge af en eller anden grund er holdt uden for skiftet. Hvis et dødsbo kun omfattede det, der blev talt op under skiftet, klæder, bohaver, redskaber, husdyr og måske fast ejendom, hvordan skulle så de udgifter, der altid var ved begravelser og skifter og de regninger, der altid indløb, blive betalt? Var man nødt til at sælge bohaver og husdyr? Det er der ikke noget, der tyder på. Men rede penge er der altså officielt ikke, og det er i regelen umuligt at opklare, hvor eventuelle rede penge kan være blevet af.

I særlige tilfælde kan det dog ske, at man får en forklaring. Da den gamle Maren Pedersdatter Knakkegaard i Øster Vandet 1765 lå for døden, kaldte hun sine mange børnebørn til sig og gav dem 100 sletdaler hver uanset deres køn. Ellers arvede sønner efter loven dobbelt så meget som døtre, og derfor spurgte skifteretten arvinger og formyndere, om de godkendte hendes disposition. Det gjorde de, og der blev indført i skiftet.

I boet efter de to søstre havde der imidlertid ikke været mulighed for at få rede penge bragt til side på grund af deres pludselige død og den øjeblikkelige indsats fra rettens side, og det er måske forklaringen på, at de var der. Senere under skiftet blev der påstået, at nogle penge var skaffet af vejen ved et andet skifte, så der har nok ikke været noget ukendt fænomen. Men derom siden.

Da pengene var samlet sammen, tog man et hurtigt skøn over, hvad der ellers var i huset, sådan at man ved den endelige registrering kunne se, om noget var forsvundet, og en af de afdødes slægtninge, Inger Christensdatter Weje fra Faartoft, påtog sig at bo i huset og holde opsyn med det, ligesom slægtninge lovede at tage sig af de dodes begravelse.

Så kunne rettens folk begynde at behandle selve mordsagen. Blandt borgerne i den lille by, hvor alle kendte alle og vidste alt om alle, blev mistanken straks rettet mod en ung handskemagersvend *Just Jensen Dahle*. Hans hjem lå lige sønden de to søstres gård, så han må have kendt dem og deres forhold ret nøje. Nu var han flyttet hjemmefra og hen til Peder Pedersen Skomager på Knakken, og han havde ikke noget godt ry på sig. Hans moder forklarede siden, at han i lang tid havde skyet hende og unddraget sig hendes råd og advarsler, og hun klagede over, at folk skjulte og hælede ham for hende, så hun end ikke kunne få ham i tale, altså åbenbart en skidt knægt.

Man søgte efter ham og fandt ham hos hans vært. Måske sov han endnu. Han havde blod på klæderne helt op under armhulerne. Halskluden var også blodig, og hans fingre var forskåret. Der var nok til, at han straks blev sat i arresten, men han nægtede at kende noget til mordet, og man fandt kun nogle småpenge hos ham. Folk var naturligvis ivrige efter at få det uhyggelige mord opklaret, og de søgte omkring Nørregade for at finde noget, der kunne hjælpe til. En mand fra Brund var da så heldig at finde en kårde, der lå mellem tømmer og nælder nær ved den lille træbro (ved Nytorv). Der var et ejendommeligt våben, som folk i byen vidste, at de to søstre havde ejet.

Så gik man den mistænkte hårdt på klingens. Hvor havde han været henne den nat, og hvad havde han lavet? Og så diskede han op med en højst usandsynlig historie. Jo, han havde været ude den nat og flere nætter før for at lede efter en nedgravet skat, og han havde haft en spade med, som han havde lånt af podemester Hans Clausen. Kården? Jo den havde han taget med, for "hvis Fanden havde ligget på skatten, skulle han vige, når han kom stål."!

Det hjalp ham naturligvis ikke. Indiciene var for stærke, og den 9. juli gik han til bekendelse. Det undrede jo retten, at han ikke havde stjålet flere penge, da der var så mange, men han forklarede, at da han havde taget de få skilling, man fandt hos ham, "var hans sind ganske afvendt" fra at røre de myrdedes øvrige ejendele.

Det er troligt nok. Han var nok ikke en brutal forbrydertype, men kun en sølle stympet, der var kommet i pengetrang, og da han i panik over at være opdaget og måske angrebet af de to søstre havde dræbt dem, er han vel blevet så forfærdet over sin frygtelige gerning, at han ikke kunne tage mere.

Efter drabet flakkede han planløst om i byen, men han kunne dog siden huske, hvor han havde været, og det forklarede han for retten, hvad det så skulle gøre godt for. Han var gået ud af søstrenes gårdsdør, ned ad gyden (nu Mellemgade) til Jens Eriksens (Østergade 5), drejede så vestpå ad Østergade til den lille træbro (ved Nytorv) og kastede kården fra sig i nogle nælder, gik over træbroen og videre mellem præstegården (den gamle præstegård i Torvegade og på Store Torv) og Niels Cappers (nu hotel Royal) til Store Torv og drejede så op ad Vestergade til den latinske skole ved kirken.

Så gik han vesten og sønden om kirkegården (der dengang var meget mindre end nu og kun nåede godt en snes alen syd for kirken), bag om kammerråd Caspergaards have (hvor museet nu ligger) og Maren Pedersdatter Hvidbergs gård (hun var enke efter Tomas Graversen til Nordentoft. På stedet ligger nu Handels- og Landbrugsbankens nye bygning).

Derfra gik han ned ad gyden (Toldbodgade) forbi rektor Niels Pedersen Lunds gadedør (nu Andelsbanken) og ned til stranden (der var ingen havn). Han fulgte så fjorden til Bertel Mortensen Bays gård (i Storegade-Havnestræde), og gik op ad gyden (Havnestræde) og over bækken til Knakken (Strømgade-Hjultorv), hvor han jo boede.

Og så havde hans tid snart ende. Kort efter blev han henrettet, vel sagtens på retterstedet østen for byen, hvor galgen stod, og hvor mærknavnet Galge Fald længe mindede om den.

Egentlig var det arvingerne, der skulle have forfulgt sagen, når det skulle gå rigtigt til, men som byfogeden skrev til stiftamtmanden i Aalborg, der var overøvrighed for købstæderne i hans stift: De er alle bønder, og de bekymrer sig ikke om de døde, eller hvordan de døde, langt mindre om at påtale det, men kun om at få arven i deres hænder som fundet gods. Så måtte byfogeden altså tage sig af sagen og foreløbig tage omkostningerne ved rettergangen af de penge, der var fundet i boet.

Snart efter mordet var der mange, der meldte sig som arvinger, men de kom til at vente meget længe, inden de fik de rare penge. Først skulle boet registreres og vurderes, som loven foreskrev. Det kunne ses, at de to søstre havde siddet jævnt godt i det, men at de ikke havde levet som rige folk. Af møbler var der kun det sædvanlige og tilvante, som nu engang hørte til i et jævnt borgerhjem og hos bønder på landet, og som man ikke kunne tænke sig at skifte ud. Alt til praktisk brug og ikke til pynt. I storstuen et langbord, en fast bæk med en bænkekiste ved bordenden, en løs skammel, fire kister og et hængeskab, og det var netop, hvad der hørte til i en storstue. Men så var der også her en væv med alt tilbehør og med et påbegyndt s tykke tøj. Uldgarnet til islætten stod ved siden af. Hele tre spinderokke var der, den ene en "opstanderrok", vel en spelterok, så begge søstre har kunnet sidde og spinde på samme tid, og der var da også to stole.

Storstuen var altså arbejdsrummet, og vævning deres levebrød. Anne Jensdatters mand, Christen Andersen Knak, havde da også været væver som hans fader, Anders Christensen Væver på Knakken, og de to søstre havde fortsat håndværket. Det kan man se af alt det vævede stof, der blev fundet, 22 alen hørlærred, 13 alen blårlærred (og noget ueglet hør), 18 alen bolster, 18 alen stof af uld og hør, 20 alen bordklæde og meget mere. En bygkorns drejlsdug var nok til eget brug.

I storstuen var der ingen kakkelovn, men i den lille stue, opholdsstuen, stod en bilægger af jern. Den kunne måske give tilstrækkelig varme gennem døråbningen til de arbejdende søstre, når de sad ved væv og rok i storstuen. I den lille stue var der også bord, bæk og skammel, og sengen stod vel også der. Den er blot ikke nævnt, fordi en almindelig indelukket seng var fast inventar, men et blåt sengeomhæng viser, at de ikke sov i den foldeseng, der også stod der.

Af værdigenstande var der kun få. To sølvspiseskeer, fem tinfade, ti tintallerkener, fire hollandske stenfade, tre stenkruse med tinlåg og fire brændevinsglas var servicet, men det kunne se ganske fornemt ud på den lange bygkorns drejlsdug med lys i de to malmlysestager, når bænke, skamler og stole var dækket af hynder, blå med hjorte på, grønne og "flamske". Så var der en stenkrug, 32 sølvknapper og en besynderlig ting som en messingkârde med sølvgreb! Måske var det en gammel pyntekârde. Bogsamlingen bestod af Kingos salmebog og en bønnebog.

Tøj var der ingen mangel på, og meget af det var overraskende fint. Der var f. eks. en brun kâbe af silke og en af mor (vatret silkestof), en kjole af blomstret silke, en af kallemand og en af crepe, også fine stoffer, et skørt af brun silke, et andet af sort crepe, hvide huer og huer af rød silke og blomstret damask, "vifter" til huerne, tørklæder, kniplinger, handsker og en muffe. Altså tøj til et par pænere borgerinder.

På loftet lå korn af sidste høst, rug, hvid og sort havre og malt, deraf var otte tønder tørret malt, færdig til at brygge øl af. Besætningen bestod af en sort ko og en broget kviekalv, en galt, syv får, to væddere og en kok og en høne.

På den tid havde de fleste borgere i byen jord, nogle meget, andre lidt, men det var en betryggelse, at man i nogen grad var selvforsynende med fødevarer og uld til

tøj. De to søstre ejede ca. 10 td. sæde fordelt rundt om på Thisted bymark. Der var sået byg og havre i halvdelen, og resten lå ud i græs. De har vel ikke selv arbejdet i mæken, men haft folk til det. En vogter og en hyrdepige nævnes mellem dem, der skulle have løn sammen med en mand, der havde kørt korn hjem, og en, der havde tromlet.

Skiftet siger, at gården lå ved algaden. Man har før troet, at det kun var Storegade, der kaldtes algade, men algade og alvej var da den almindelige betegnelse for hovedgade og hovedvej, gader og veje, der bar gennemgående færdsel og var offentlige, hvorfor by og amt skulle holde dem vedlige. I Thisted kaldtes derfor både Storegade, Østergade, Nørregade og Vestergade af og til algader, og her er der altså tale om Nørregade.

Huse og agre havde dengang ikke noget nummer, matrikelnummer, husnummer eller forsikringsnummer, der kunne bruges til at stedfæste dem. I stedet for forklarede man ret omstændeligt, hvor ejendommen lå i forhold til veje og til naboers ejendomme. Metoden havde den skavank, at det kunne blive vanskeligt at stedfæste ejendommen, når der med tiden kom andre ejere i naboejendommene, eller når vejene skiftede navn, men man havde nu engang ikke andre.

Skiftet siger derfor: "Gården, som de salige afdøde iboede, strækker sig til algaden imellem sr. Jens Eriksens nu tilhørende ladehus samt Jens Dahl skomagere enkes iboende hus på den østerste og Peder Skinnerups på vestre ende, tillige med et ladehus, beliggende med sønderenden til algaden tvært over for sr. Lübeckers ladehus og med vestre side til afgangne Maren Smeds øde hus, med østre side til en øde ejendom og med nordenden til vejen, som går ved byens kast, og løber der imellem ralings- og ladehuset en kørevej fra førnævnte algade op og langs med byens kast, ligesom den nu forefindes".

Det var jo nok en god og fyldestgørende forklaring dengang, men nu lyder den temmelig forvirrende. Skal vi finde ud af, hvor gården lå, må vi først regne ud, hvor de naboer, der er nævnt, boede på den tid, og så må vi være klar over, at folk i Thisted, skønt de var jyder, somme tider tog lidt fejl af verdenshjørnerne, i hvert fald efter vore begreber. Det er noget, man hele tiden må huske på, når man arbejder med Thistedes historie. Man regnede med, at Nørregade gik mod vest og taler derfor om nord- og sydsiden af Nørregade, hvor vi nok vil sige øst- og vestsiden.

Men de gamle var nu ikke så helt ved siden af alligevel. Den yderste del af Nørregade (til Nørreallé) går faktisk mod nordvest, men vi har her i Ty fra ældgammel tid indrettet vore begreber om verdenshjørnerne efter kysternes og landsdelens retning, sådan at for os er syd langs ned gennem Ty og øst-vest retningen vinkelret på kysterne. Derfor vender gårdens ralinger og selv de gamle kirker ikke rent i øst-vest efter kompasset, men tiest nærmere mod sydøst-nordvest, og efter denne opfattelse af verdenshjørnerne går Nørregade virkelig nærmest mod vest på det stykke, der her er tale om. Altså: syd betyder vest, og nord betyder øst, vest betyder nord, og øst betyder syd. Så enkelt er det.

Så var registreringen til ende, og byfogeden bekendtgjorde ved trykte plakater og ved en trommeslager i gaderne, at der ville blive holdt auktion i dødsboet den 14. juli. Ved den lejlighed blev det hele solgt, og skiftet blev opsat til den 14. september, for at folk, der havde

penge til gode, kunne melde sig, sådan at boet kunne gøres op. Så skulle det hele være klart, men der skulle gå lang, lang tid, før man kunne få ende på sagen, og arvingerne blev utålmodige.

Arvingerne, ja hvem var det egentlig. Der var mange, der gerne ville have en bid af den fede kage, og de pressede på, men rettens folk lod sig ikke provokere. De begyndte koldblodigt at skille fårene fra bukkene. Nogle "arvinger" forsvandt så af sig selv, og andre blev efterhånden sigtet fra.

Anne Vandet var som halvgammel pige blevet gift med Christen Andersen Knak, som var død 1717 efter to års ægteskab. Ved skiftet efter ham var der ikke blevet så meget som en skilling til hans arvinger, og nu mente de, at de var blevet snydt. De to gamle søstre kunne umuligt i de få år, der var gået siden dette skifte, have samlet så mange penge og så meget gods. Noget måtte være stukket til side ved det skifte, og nu forlangte Christen Knaks arvinger, hans tre søstres mænd, erstatning. Naturligvis fik de ingenting. Det lod sig simpelthen ikke gøre at lave det gamle skifte om, og det kunne heller ikke redes ud nu, hvem af de to søstre, der havde ejet hvilket. Ud med Ebbe Pedersen Brogaard, Jens Hansen Winter og Oluf Christensen Smed.

Så var der Lars Salmonsen i Faartoft, som var mødt for sin svigermøder, Anne Nielsdatter og hendes børn. Hun var kusine til Jens Pedersen Vandet, de to søstres fader, og det ser ud, som om denne Faartoftfamilie har haft mere samkvem med søstrene end mange af deres nærmeste slægtninge. Lars Salmonsen havde på mange måder hjulpet til med ordningen af boet, og hans svigerinde, Inger Christensdatter Weje, havde jo passet huset indtil auktionen. Men Jens Vandet havde haft to søskende, og deres børn var nærmere til at arve. Det forstod Lars Salmonsen også godt, og dermed var han ude af billedet.

Så skulle der kun være rette arvinger tilbage, men retten kunne ikke nøjes med deres egne forklaringer om deres slægtskab med søstrene. Der måtte beviser til. Dem kunne man på den tid ikke vente at finde i kirkebøgerne, for man skulle over 100 år tilbage, og da var der ingen kirkebøger. Man måtte også finde frem til, hvor arvingerne boede, og det stod heller ikke i kirkebøgerne.

Altså brugte man den sædvanlige form for bevisførelse. Man indkaldte vidner for by- og herredsting, hvor de vidnede om, hvad de vidste om de afdødes nærmeste slægt. Så mødte da adskillige gamle mænd, der havde kendt Jens Vandet og hans slægt, for bytinget og herredstinget. Da der endnu lever folk af slægten på egnen, og nogle måske er interesseret i deres slægtsforhold, følger der her en kort redegørelse for, hvad de gamle berettede, for kirkebøgerne går ikke så langt tilbage som deres hukommelse.

Jens Pedersen Vandet havde haft en broder og en søster. Broderen, Simon Pedersen (død 1718, f. ca. 1640) havde boet i Nors og havde fire børn: 1. Anne (af første ægteskab, f. 1678) var død, men havde været gift med Mikkil Jensen i Snejstrup og havde tre børn, Jens Mikkelsen, Simon Mikkelsen og Kirsten Mikkelsdatter. 2. Kirsten Simonsdatter (f. ca. 1700), gift med Jens Christensen Lynderup i Tingstrup. 3. Anders Simonsen (f.

1702) i Nors og 4. Peder Simonsen i Krogsgaard i Hundborg (f. 1706).

Søsteren, Maren Pederdatter og hendes mand, Mads Nielsen Nebel, havde boet i Øster Vandet, men var begge døde. De havde haft fem børn: 1. Terkel Madsen i Vislynge, Nors sogn (død 1739, f. ca. 1677). 2. Anne Madsdatter i Øster Vandet, hvis søn, Peder Pedersen Yde ved Bleghule, også nævnes i skiftet. 3. Else Madsdatter, gift med Anders Nielsen Vert i Hillerslev. 4. Inger Madsdatter, der var ugift, og 5. Christen Madsen.

De to sidstnævnte var det vanskeligt at få opsporet. Man mente først, at Inger var på Mors, men siden fandt man frem til, at hun var på Pandum ved Nibe. Måske var det Peter Lübeckers broder, Henrich Lübecker i Nibe, der havde fundet hende. Han optrådte siden på hendes vegne i sagen. Man vidste, at Christen Madsen skulle bo et sted i Sønderjylland, men hvor vidste man ikke. Måske var han kommet derned med en flok stude og var blevet hængende. På den tid var der nogen forbindelse mellem Sønderjylland og Ty gennem studehandelen, og det hændte, at sønderjyder kom herop på handelens vegne. Man spurgte sig da for, og det lykkedes at finde en mand, der kendte Christen Madsen og vidste, at han boede i Store Emmerske ved Tønder og kaldtes Christen Madsen Østervandet.

Nu var det så opklaret, hvem der var arvinger efter de to søstre på deres faders side, men der kunne jo også være arvinger på moderens. Hun var blevet gift med Jens Vandet 1672 i Stagstrup og hed Karen Knudsdatter, men hun var død allerede 1694, og måske var forbindelsen med hendes familie hørt op for længe siden. Der havde i hvert fald ikke meldt sig slægtninge. Retten turde dog ikke risikere, at der siden skulle komme nogle af dem og kræve arv, og derfor måtte man følge loven og udstede proklama, der blev læst på by- og herredsting og på landstinget i Viborg.

Det tog igen lang tid, og andre end arvingerne blev utålmodige. Major Kraft til Raastrup, der ejede Krogsgaard i Hundborg, som Peder Simonsen havde fæstet, klagede således over, at gården var forfalden, men ikke kunne blive gjort i stand, før Peder Simonsen havde fået sin arv. Han krævede derfor, at der i det mindste blev udbetalt et forskud på arven til ham eller hans bonde. Det tog retten dog ikke hensyn til. Han måtte vente ligesom de andre, om han så aldrig så meget var herremand.

Der meldte sig imidlertid ingen arvinger på moderens side, og så kunne man begynde at regne ud, hvad hver arving kunne tilkomme. Auktionen havde indbragt godt 488 rdl. og der var næsten 526 rdl. i rede penge, så boets formue var ialt 1015 rdl. Der var ingen gæld, og når udgifterne ved begravelsen og under skiftet, ialt 151 rdl., blev trukket fra var der 864 rdl. til deling, men der var endnu et problem, der skulle løses, før arvingerne kunne få deres penge. Hvem skulle betale de omkostninger, der havde været ved rettergangen og foreløbig var blevet taget af boets rede penge?

Den samvittighedsfulde byfoged spekulerede. Var mordet sket på landet, havde sagen været klar. Så skulle amtet betale, men hvordan var det i en købstad? Skulle de ret store udgifter lignede på de forholdsvis få beboere i en lille by, ville det betyde en følgelig byrde for dem, men i et amt, hvor der var mange flere om at betale, ville det kun betyde lidt for hver enkelt. Det kunne ikke være retfærdigt. Altså skrev byfogeden til sin foresatte, stiftamt manden i

Aalborg, og gav ham en udførlig redegørelse, både for drabssagen og for sine tanker om udgifterne ved rettergangen.

Det varede længe, før han fik et endeligt svar. På et år skiftede man nemlig stiftamtmand to gange, og hver gang måtte den nye stiftamtmand sætte sig ind i alle løbende sager. Først den 29. december 1735 kunne stiftamtmand Claus von Reventlow meddele, at sagen havde været forelagt kancelliet i København, og at der var udstedt en kgl. resolution, hvorefter udgifterne skulle fordeles mellem købstæderne i Aalborg og Viborg stifter. Det gør helt godt at se, hvor samvittighedsfuldt de høje herrer i den forkætrede enevældes tid tog sig af en sag, der var lille i forhold til andre af landets problemer, men de stakkels arvinger måtte vente endnu en rum tid, for købstæderne var meget sendrægtige med at betale.

Endnu i februar 1737 havde kun Nibe, Skive og Hobro

betalt, og der måtte igen rykkes for pengene fra de andre byer. Det må være sket meget effektivt denne gang, måske ved stiftamtmandens indgriben, for straks efter kom de pålignede beløb, og 29. april 1737 efter næsten to års forløb kunne byfoged Jørgen Christian Poulstrup endelig slutte det lange og besværlige skifte og dermed den sidste udløber af drabssagen.

Kilder:

Thisted kirkebog.
Nors kirkebog.
Ekstrakt af retssagen i Thisted byhistoriske arkiv.
Skifte efter Maren og Anne Jensdatter Vandet i Thisted skifteprotokol.
Topografisk register i Thisted byhistoriske arkiv.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Mors 1973, side 372-387).